

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:		Zodpovedný redaktor: Dr. JOZEF JANDA.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, VIII. ker., Józsefkörút 35.</i> sem sa majú posielat predplatky, jako i do- pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.
Na celý rok	— — — — 2 zl. — kr.		
Na pol roka	— — — — 1 „ — „		
Na štvrt roka	— — — — „ 60 „		
Jednotlivé číslo 4 kr.			

Kráľovna anjelov.

Či dajú socialdemokrati to, čo sľubujú?

Spoločnosť imania je nesmysel; a predsa to nemôžu, a či nechcú nahliadnuť mnohí, ktorí ináč zdravo smýšľajú. Hlavnou otázkou u socialistov je to, aby všetko spoločné bolo.

To ale len tí pokladajú za možné, ktorí majú príživú obrazotvornosť, dobrú chuť po jiedle, tým menej rozumu.

Dve-tri hodiny pracovať, a potom to činiť, čo sa nám páči?! Lenže zkadial budú sa nám uchádzať tie chutné kusy jedla a poháre dobrého nápoja. Tuším i samé nebo bude mať čo závidieť socialdemokratom. Miesto dažda pivo bude pišať, miesto ľadovca a sňihu jiedlo bude padať; z prameňov víno bude vyvieriť vtedy, keď socialdemokrati budú panovať.

Ľudia budú behom 21 hodín spať a sa zabávať, práci sa každý deň len tri hodiny ujdú. Lenže kto-že bude pánov socialistov obsluhovať behom tých 21 hodín? Služiek nebude, lebo však všetci budeme rovnakí, a nikto nebude povinný dlhšie robiť denne, ako 3 hodiny. No vynajde sa stroj, ktorý tak bude vyzerať a účinkovať, ako človek.

Tomuto stroju treba bude len do ucha pošepťáť žiadosť, a vyhovie sa úplne žiadosi.

No ani trocha nenie to do žartu. Dobré vieme, že súkromná robota je lacnejšia, nežli práca štátu. A potom v čase pracovania každý by to robil dľa Bebela, čo sa mu páči. Ľudia sa v čomkoľvek radšej ubiehajú, nežli v práci.

Že leňochov aj v socialistickom štáte dost bude, to sa nedá zapierať; a to tým viac, lebo však vtedy až priveľa času a príležitosti bude k leňošeniu. Z čoho to nasleduje, že v socialistickom svete za menší plat tvrďšiu robotu bude musieť konať usilovný robotník, nežli teraz.

Dľa hlavného apoštola socialistov Bebela v socialistickom svete nebude hojnosti zbytočnej, ale ani núdze.

Či tie tisícovkové veci, ktoré sú jednotlivcom potrebné, alebo príjemné, alebo milé, alebo osožné, popísané a sčítané budú? Bolo by to písania! Bolo by tam papieru, čiernidla a času treba. Za-

kiaľ by sa to previedlo, páni socialdemokrati by hladom pomreli.

Povedzme ale, že sa podarí toto rátanie, ako-že sa rozdelí práca? Všetci ľudia majú pracovať, a síce rovnako! — Lenže robota nie je rovnaká. Robota listonoša nenie taká, ako robota generála, celkom ináč pracuje švajčiar, ako notár. Tedy kde-že je tá rovnosť práce? Či by sa ale páni socialdemokrati ruvali a bili o tie najťažšie práce? No to neveríme. Vtedy by to ale tak muselo byť, že každý robotník by bol do času nádennikom, zas inžinierom, zas lekárom atď. Či to ale má dajaký smysel?

A potom či môžu mať chlap a žena jednaké práva a povinnosti? Chlap len nemôže byť dojčkou? Čudno by to vyzeralo, keby chlapi štrimpfle štrikovali, ženy ale zas za pluhom chodily! Pravda by to pekný život bol v tom socialistickom štáte?

A mzda by sa snáď tiež rovnako nechala rozdeliť? Silný a chorý, múdry a sprostý rovnako majú byť platení! Či by to nebola väčšia nespravedlivosť, ako kolká je tá dnešná, proti ktorej tolko vravia socialdemokrati, že sa im čo chvíľa jazyk zoderie. Keby sa hľadelo na obratnosť a na usilovnosť pri rozdeľovaní mzdy, už by bolo po žiadanej rovnosti pánov socialistov.

Je to pekne povedané: Všetci ľudia sú rovnakí. No rovnakí sme, lebo každý z nás má telo a dušu. V iných veciach ale nie sme rovnakí. Jeden je múdry, druhý nie; jeden je silný, druhý slabý; jeden je zdravý, druhý chromý atď. Dľa zákona prírody tedy nie rovnakí, ale nerovnakí sú ľudia. A hľa, páni socialdemokrati chcú zákon prírody, zákon nezmeniteľný zmeniť. Sú veru oni veľkí mocnári.

Kto už videl kedy horu, aby v nej všetky stromy rovnaké boly? Tak ani takej spoločnosti niet, v ktorej by všetci údovia rovnakí boli.

My sme ľudia a nie anjeli, a práve preto nemôžeme byť rovnakí. Keď i medzi anjelmi je rozdiel (lebo sú devätoraki), či ľudia, ktorí sú nie puhi duchovia, môžu byť rovnakí?

Č a c h t i ě a n.

POLITICKÉ CHÝRY.

Ludové shromáždenie v Moravských Sv. Jánoch (prešp. st.) utešene vypadlo. Kresťanský smýšľajúci občania Slováci nenechajú sa ohrožovať ani podplácaním, ani vyhrážaním. Predsedal gr. Aladár Zichy, ktorého svätójánsky farár Michal Dobša tymito slovami pozdravil: Nech žije ľudová strana! — Počasie nebolo príjemné a prajné. Rieč a Morava rozvodnená bola, cesty pokazené. A hľa, oduševnenosť sporiadateľov a kresťanských občanov všetky prekážky premohla natoľko, že toto shromáždenie utešene vypadlo. Patri ono medzi tie najskvelejšie shromáždenia. Šlo sa tam asi 4000 ľudí. Predsedu privítal na železničnom nádraží krajinský vyslanec a fiškál dr. Jozef Kubina. Boli tam nasledovní páni prítomní: dekan-farár Michal Dobša; farári: Ján Bucko, Jozef Horáček, Pavel Prihoda, Alexander Seder, Rudolf Kocúrik, Ján Kákonyi, Ladislav Reháč, Anton Loveček, Gejza Szücsy; kapláni: A. Koválik, dr. Armin Herolt, A. Filkorn; fiškál dr. Pavel Košťál, veľpriemyselník Karol Čalun, atď. Četníka tam nebolo vidieť. Gr. Zichy maďarsky zahájil shromáždenie, lebo nezná slovensky. Pozdravil dra Kubinu, čo neohrozeného vodeu ľudárov na tomto okolí bydliačich. Veľmi sa teší, že kresťanské zásady hlásajúca a zastávajúca ľudová strana si tak dobre stojí na moravskej hranici Uhorska. Reč Zichyho tlumočil Jozef Maria Škarda, prepošt v Šastíne. Potom ale rečnil prístupnou živostou o cirkevno-politických zákonoch. Uhorská cirkev je podobná boľasťnej Bohorodičke, lebo jej liberáli boľasť zapričiňujú. Cirkev nemôže mlčať, jej bojovníci nemôžu ticho byť, keď liberáli zúria, proti nám zákony kujú. Podobne rozoberal zriedkavou vtipnosťou všetky čiastky cirkevnej politiky. S tým zatvoril svoju reč, že my prežijeme prenasledovateľov. — Krásne rečnil dr. Jozef Kubina o parlamentárnom účinkovaní ľudovej strany. Rozobral program ľudovej strany, potom sa zaoberal s účinkovaním ľudových vyslancov, a tak celkom zrejme stálo pred očima poslucháčov, že ľudová strana snemová doposiaľ lepšie nemohla zodpovedať svojmu povolaniu. V programme ľudovej strany vraj je hrozná sila složená. Obe tieto reči oduševneným éljenovaním boli sprevádzané. — dr. A. Ernst o hospodárskom programme ľudovej strany rečnil. Dokázal, že malých gazdov a malých priemyselníkov jedine ľudová strana šetrí a zastáva. Nový zákon ziada proti úžerníctvu. Lacný úver treba zaopatriť, keď ľud spraví, k čomu je v svedomí zaviazaný, aj ľudová strana vyhovie svojej povinnosti. Zasadnutie zavrel gr. Zichy, ktorý prečítal pozdravujúci telegramm Zoltána Zmeškala. Medzi oduševneným éljenovaním ľudu sa rozišlo shromáždenie. — V **Árokszállási** tiež utešene vypadlo ľudové shromáždenie pod predsedom Štefanom Rakovszky. Veľa duchovných

a svetských pánov bolo prítomné. Utešeno rečnil predseda o kríži, o kráľovi, a o ľude. Fraňo Robiček tak zaujímavou rečnil o povinnostiach uhorských katolíkov v obecnom živote, že nepriateľov ľudovej strany na posmech obrátil. Jeho reč ustavične bola preťahovaná schvaľovaním a smiechom ľudu. Zaujímavou rečnil ľudár vyslanec Jozef Farkaš o položení malých gazdov. Farár Karol Szentiványi sa zaoberal s cirkevno-politickým položením. Žiadal, aby na korune zostal kríž, a k tomu cieľu je potrebná revisia. Záverečná reč predsedy Rakovszkého krásna bola. Obrátil sa k ženám, aby boli tiež na pomoci ľudovej strane.

Popis voličov v Turci. Proti popisu voličov turčianskych v mesiaci máji a júni r. 1899 prevedenému podané boli hromadné rekursy k uhorskému ministerstvu vnútra. Ponosy boli pri ministerstve povšimnuté, terajšie ministerstvo vnútra nemohlo nad nimi prejsť k dennému poriadku, lež v platnosť uviedlo svoje heslo vladárenia: dľa zákona, práva a spravodlivosti! Rekursy v júni roku 1899 podané, stoličný výbor — ako sa to od našich stoličných pánov ani ináč myslieť nedá — odmrštil; no, ministerstvo vnútra si ich osvojilo, odmršťujúce uzavretie ústredného výboru zrušilo a upravilo na tenže ústredný výbor nariadenie nasledovného obsahu:

Uh. kr. minister vnútra.

Č. 92947, 92948, 92980. I. 1899. Ústrednému výboru stolice turčianskej v Turčianskom Sv. Martine.

Ponosu Juraja Fontányho a spoločníkov, oproti údajne nezákonnému ustáleniu pozemno-daňového censusu v obciach okresu mošovsko-kláštorského, ústredný stoličný výbor č. 12. od dňa 7. júna 1899 odvrhol.

Uzavretie toto, spolu aj s appelláciou so strany menovaných, mne dňa 22. júna 1899 pod č. 29 predostretou, vzal som pod revisiu a tože zničujem, i ustáľujem v smysle zák. článku 33. z roku 1874 § 4., že minimum pozemnej dane, za základ volebného oprávnenia slúžiace, pre obec:

Abrahamovú 3 zl. 17 kr. Bodorovú 7 zl. 08 kr. Borcovú 7 zl. Briešťa*) 65 kr. Budiš 3 zl. 05 kr. Čremošné 2 zl. 50 kr. Diviaky 4 zl. 19 kr. Dubová 4 zl. 43 kr. Háj 5 zl. 91 kr. Hadvigu*) 86 kr. Ivančinú 5 zl. 08 kr. Jasenovú 1 zl. 15 kr. Kláštor 5 zl. 66 kr. Kalamenovú 2 zl. 71 kr. Láclavú 5 zl. 67 kr. Ležiachovo 6 zl. 47 kr. Lazany 3 zl. 69 kr. Liešno 4 zl. 30 kr. Moškovec 5 zl. 19 kr. Malú Viesku 5 zl. 73 kr. Mošovce 5 zl. 02 kr. Ondrašovú 3 zl. 59 kr. Polerieku 3 zl. 77 kr. Rudno 2 zl. 47 kr. Štubnianske Teplice 5 zl. 91 kr. Štubňu Dolnú 5 zl. 09 kr. Štubňu Hornú*) 1 zl. 80 kr. Sklennô*) 1 zl. 76 kr. Slovenské Pravno 4 zl. 71 kr. Svätý Michl 5 zl. 77 kr. Svätý Ďur 5 zl. 85 kr. Socovec Veľký 5 zl. 07 kr. Stránku 8 zl. Slovaný 5 zl. 54 kr. Turček Horný*) 1 zl. 80 kr. Turček Dolný*) 1 zl. 80 kr. Vríčko*) 88 kr. Valču 5 zl. 57 kr.

* značené obce sú nemecké.

Red.

Ponevác po:

1. V mojom nariadení od 6. apríla 1899 pod č. 33.000 som zreteľne povedal, že pri ustáľovaní veľkosti jednej štvrtiny urbárskeho sedenia má byť za základ vzatý výlučne tereziánsky urbár, poľažne v zákonom č. V. z r. 1836 ustálený obsah pozemku, i upravil som ústredný stoličný výbor, aby v prípade akýchkoľvek sťažností prisne dľa spomenutého môjho nariadenia pokračoval.

2. Nakoľko dľa zprávy svojej od 14. júla 1899 pod č. 39 ústredný výbor nebol v stave, v nedostatku úradných dát, ustáľil to, do ktorej z 3. tried urbárskych menované obce patria, ohľadmi slušnosti a pravdy vedený ustáľil som priemerne veľkosť urb. pozemku dľa 5. zák. čl. z r. 1836 a jednu štvrtinu urb. sedenia určil na 4 a pol jutra orácej zeme a na 2 jutrá lúk.

3. Túto veľkosť pozemku do povahy berúc a so stávajúcimi pomermi porovnávajúc, minimum pozemnej dane mnou k tomuto požiadanej minister financií ustáľil vo výsuvedených obnosoch.

Pripomínam, že dľa zprávy ministra financií v obciach: v Blážovciach, v Bodoviciach, vo Dvorci, v Jezernici, v Keviciach, na Malom a Veľkom Čepčine, v Nedozori-Rakši a v Zorkovciach nebolo urbáru, následkom čoho v obciach týchto — dľa 107. §. zák. čl. 33. z r. 1874 — smerodajné má byť minimum pozemnej dane susediacich s nimi obcí.

Po tomto pod farchou zodpovednosti upravujem ústredný výbor, aby — pri prisnom zadržaní dľa výsudovaných obnosov ustáleného minima pozemnej dane a na zostavovanie menoslovu voličov sa vzťahujúcich zákonných nariadení — bezodkladne porobil poriadky o prevedenie nového popisu voličov v menovaných obciach, tak, aby popis voličov, prezretie popisujúcich prác a zostavenie dočasného menoslovu voličov od doručenia tohoto môjho nariadenia najďalej behom 12 dní bezpodmienečne uskutočnilo sa, dočasný menoslov aby — cieľom podatia reklamácií a poznámok — na čas 10. a 10., spolu 20. dní, najďalej behom 3 dní od zakončenia popisu k verejnému nahliadnutiu vyložený, poľažne k tomuto cieľu výšmenovaným obciam doposlany bol.

Konečne upravujem ústredný výbor, aby svoje uzavretia nad podaf majúcimi reklamáciami a poznámkami vyniesť majúce, v smysle 49. §. zák. čl. 33 z r. 1874 na čas 10. dní k verejnému nahliadnutiu vyložil, poľažne doručil a prípadné appellácie najďalej do 1. novembra tohto roku kr. kurii bezpodmienečne predostrel.

Bezodkladné predostretie zápisnic a oznamu, vzťahujúcich sa na prevedenie týchto mojich naložení, očakávam.

V Budapešti, dňa 28. augusta 1899.

Za ministra:

Jakabffy v. r., štátny sekretár.

Rozšírenie volebného práva. „Nemzet“ sdeľuje, že prevedenie početných predpisov nového volebného zá-

kona budúceho roku dá mnoho roboty patričným. Znovu po celej krajine určí sa veľkosť štvrte urbáriálnej sessie. Podžupanský úrad prevedie a zostaví vyskúmanie a kr. kuria rozhodne ako posledné forum. Potom znovu zostavia soznamy voličov. Tieto budú mať potom stály ráz a každoročne budú sa len opravovať. „Nemzet“ dokladá, že na základe soznamu, roku 1900 zostaveného, budú potom r. 1901 všeobecné voľby.

Cieľ namáhania „Los von Rom“. Čo chcú Wolf a jeho p.ivržencovia s heslom „Los von Rom“ (odtrhnime sa od Ríma) docieliť, to zradil ich úradný časopis „Ostdeutsche Rundschau“. Tento denník osočuje katolíkov, že len preto nechcú sa od Ríma odtrhnúť, lebo sa boja, že i v protestantizme by našli isté články viery kresťanskej. Prestúpenie do evanjelickej cirkve vraj len vyslobodí tých slobodomyselných katolíkov, ktorí stonú pod jarmom katolíckej viery, aby mohli dať svobodný prúd svojmu náboženskému smýšľaniu. Los von Rom tedy toľko znamená, aby sa odtrhli odpadlíci nielen od Ríma, ale od všetkého pozitívneho náboženstva. No kto chce bez Boha žiť, kto chce svoje svedomie pokoja zbaviť, nech sa len odtrhne od Ríma.

Veľká antisemitická demonstrácia bola 27. sept. vo Viedni s nasledovným denným poriadkom: 1. Politické polozenie. 2. Renneská pravota. 3. Pravota v Polne. Vyše 6000 ľudí tam bolo prítomné. Všetci traja mešťanostovia ta prišli. Pattai navrhol, aby sa nečítali židovské časopisy. Kresťania vraj hrešia židom, preto ale židovské časopisy čítajú. O pravote v Polnej rečnil vyslanec Bielohlavek. Vládny komissár ho napomenul, že slovo ritualnej vraždy nesmie spomínať. Potom prečítal jeden obežník „Union Israelitea“, v ktorom medzi iným nasledovné slová stoja: Viac židov obžalovaných podarilo sa pred vyššími súdmi slobodnými učiniť; u vlády sa podarilo previesť rozpustenie viacerých spolkov antisemitických. — Pot m ukiazal vyslanec originálny sbierajúci hárok, na ktorom viac millionárov-židov podpísalo summy od 500—2000 zl. v záujme židovstva. Keď to poslucháči počuli, taký krik rozhorčenosti nastal, že vládný komissár sa vyhrážal rozpustením shromaždenia. Vyslanec Bielohlavek nasledovnými slovami skončil svoju reč: Vo Francúzsku, v tejto zkazenej panamakrajine, podarilo sa Dreyfussa domov doniesť a zachrániť. My ufáme, že sa u nás podarí židov zatratiť na ostrov Dreyfussa. — Shromaždenie večer o 10. hodine koniec vzalo. Budapešťanskí antisemiti pozdravili shromaždenie, že pravota v Polnej taký výsledok mala. — My k tejto suchej zpráve nič nepridáme, lebo by sme snadno dostali tlačovú pravotu, že búrime proti židom.

Rakúska vláda buchla. Vláda videla, že je jej skoro nemožné ďalej viesť veci, práve preto 23. sept. zadakovala, k čomu privolil Jeho veličenstvo. Keď je len ukrutne moc galib v tom Rakúsku, ktoré z toľkých národov pozostáva. Thun nevládarál ústavne, lež na základe 14. §. Nástupcom má byť knieža A. Liechtenstein, čo ale nenie istá vec, lebo hrozné ťažkosti stoja v ceste pokoju tak, že nenajde sa muž, ktorý by bol v stave do riadnej koľaje napraviť voz ústavného života v Rakúsku.

Pomôže-li si štát, keď násilne poberie — pokradne — cirkevné majetky?

Zednári, liberálni tatári, socialisti, komunisti, anarchisti, nihilisti, petardisti, dynamitisti, atheisti a všetci lotristi, gazemberisti, všetka táto satanášova bagáž kričí, vreští, škrečí, div že si svoje pysky až po uši nerozdrapí: „Poberte cirkevné majetky, tým štátu zpomôženo bude.“ Áno, pravím ja, zabránim, krádežou cirkevných majetkov pomôže si štát, ale kam? Z blata do kaluže. Pomôže si tak, ako si pomohol baron Münchhausen, ktorý vykladá, že za onoho času chodil večer vo svojej zahrade, videl fizolu tak vysokú, že zasahovala až do mesiaca a okolo jedného rožka mesiačika sa okrúcala, otáčala. Po tejto fizoli vyšiel hore až do mesiaca. V mesiaci ale vraj nič nenašiel. Potom chcel sa po fizoli zase spustiť dolu. Avšak, slyšte, fizole už okolo rožka mesiaca okrutenej nebolo, bezpochyby chytajú sa mesiaca, odkopnul ju pán baron. Vrátil sa a našiel tam akési konope, urobil si z nich hodný dlhý povrázok, uviazal ho okolo rožka mesiaca a spúšťal sa po ňom dolu na zem. Naraz však bol na konci povrázka a zem bola ešte hlboko pod ním. Lahká pomoc! Vyňal rýchle jednou rukou z vaku nožik, druhou sa držal za povrázok, odrezoval ten povrázok hore, a dolu ho priväzoval, až sa dostal šťastne do svojej zahrady, a potom išiel — spať.

Tak by si pomáhal štát odobraním cirkevného majetku. Uväzuje, nadväzuje, až si pomôže z blata do kaluže. Slovenské porekadlo vraví: „Jak nadobyť, tak pozbyť.“

Dobre hovoril arcibiskup Aixský v národnom shromaždení vo Versaillesu r. 1789: „Nikdy nemôže byť zariadenie užitočným, nenie-li spolu spravodlivým. Nespravodlivosť nemôže štát zachovať.“ Čo Abbé Jean Siffrein Maury r. 1789 13. októbra vo Versaillesu v národnom shromaždení vo svojej výtečnej reči povedal, to i ja zednárskej liberálno tatárskej bagáži et tutti quanti tým, ktorí cirkev o jej majetky olúpif chcu, povedať môžem: „Právo majetku je vždy stejným, a nám ako i vám svätým. Naše cirkevné majetky poistujú vám vaše. Dnes sa činí útok na nás, ale nedajte sa klamať, až budeme my olúpení, príjde poriadok na vás. Postaví sa vaša vlastná nemravnosť proti vám, a pri najbližšom špatnom stave financií učiní sa útok na vaše dedičné statky.“ V skutku Robvell radil národnému shromaždeniu: „Vrážajte do všetkých domov, vylamujte škryne, truhlice, kasne a vezmite všetko, čo sa tam nalezá! Pravím vám, pánovia, len tam naleznete peniaze!“

Všetka tá žido zednárska, liberálno tatárska bagáž, sberba satanášova, všetci tí, ktorí škrečia:

„Poberte cirkevné majetky, olúpte cirkev o jej statky!“ radia socialistom, komunistom, anarchistom, nihilistom to, čo radil Robvell národnému shromaždeniu vo Versaillesu. Volaf, škrečať: „Poberte cirkevné majetky, olúpte cirkev o jej statky“, je spolu volaf: „Socialisti, komunisti, anarchisti, nihilisti! Vruťte sa do všetkých domov a poberte všetko, čo tam najдете.“

Lúpežníctvom, krádežou si štát nikdy nepomôže. Nespravodlivosť nemôže štát zachovať. „Nepokradneš!“ Tak zneje siedme prikázanie Božie. A toto prikázanie dano je nielen pre jednotlivcov, ale i pre národy a vlády.

Ako niekedy suroví tyranskí katani svliekli Krista Pána zo šiat a o jeho sukňu metali los: tak nynejší suroví, ohavní katani zednári, liberálni tatári, socialisti, komunisti, anarchisti, nihilisti et tutti quanti lotristi svliekajú sv. cirkev katolícku zo šiat a o jej sukňu metajú los. Títo olupujú cirkev sv. katolícku o jej statky, majetky a rozdeľujú si ich medzi sebou. A bohužiaľ! nachádzajú sa ešte i medzi samými katolikami a katolíckymi kňazmi takí, ktorí tým pomáhajú svoju duchovnú matku cirkev zo šiat zvliekať, šaty s nej strhávať! Beda, tri razy beda vám! Lepšie by vám bolo, aby ste sa nikdy neboli narodili! Avšak nedivme sa tomu, že sa to s našou sv. cirkvou katolíckou takto deje. Spomnime, že sv. naša cirkev katolícka je čistou, nepoškvrnenou nevestou božského Spasiteľa Pána Ježiša Krista, ktorá aby oslávená bola, musí po diel, účasť brať na jeho trápení.

O n d r e j R o j k o,
vysl. farár.

Čeľad.

Velké mestá, velký plat, velká nemravnosť. Naše kresťanské devy do veľkých miest sa fahajú. kde neraz veľmi smutný osúd čaká na ne. Velký plat ich fahá, to im ale ani nenapadne, že v meste sa aj viac potrebuje a mine, ako na dedine. A potom vo veľkom meste však je len vo veľkom nebezpečí ich nevinnosť, mravnosť, poctivosť. Naozaj apoštolskou povinnosťou duchovných otcov je to, aby odhovárali devy od toho, že by sa do veľkého mesta braly slúžiť. Keď ale to nenie možné previesť, nech sa duchovní usilujú tie devy poslať do domu budapeštianskeho ochranného spolku katolíckych robotníčiek. Tu majú dievky miesto, zakiaľ sa im dobrá služba netrafí. Tento spolok pozor dá na ne aj vtedy, keď už majú svoje miesto, aby neupadly do osidiel zkaženosti, napomína ich, aby boly mravné, zbožné a bohabojné. Tento spolok napomína rodičov, aby nedopustili, že by ich dcéry skrze

neznáme osoby a medzitka hľadaly službu. Sklamanie v tomto ohľade je neraz hrozné. Spolku oznámené dievky služobné na železničnom nádraží sa prijímajú a dľa potreby byt a dočasné zaopatrenie v dome spolku dostanú.

Správcom tohoto spolku je Michal Bundala, pápežský komorník. Miestnosť toho spolku je v Budapešti (IX. Bakacstér 10.).

Ktorým rodičom záleží na nevinnosti a mravnej poctivosti svojich služebných detí, tí napustia svoje deti do hlavného mesta len tak na neisté, lež ich pošlú k tomuto spolku, ktorý akurátne uvedomia o príchode svojho dieťaťa do Budapešti.

Č a c h t i č a n.

Prírodopis grobianstva.

Mnohí ľudia sa už nad tým dišputovali, dozúvali, či grobianstvo je šťastie alebo čnosť. Dľa zkušenosti mne by sa zdalo, že ono je obidvoje, aj šťastie aj čnosť. Grobian má šťastie, lebo jemu každý vyhybuje, každý ustupuje. pred ním všetko uteká, každý sa varuje do potýkania s ním prísť, tichí ľudia a jemnejšej náture sa grobiana boja. Pred ním všetko utichne, jemná múdrosť a tichá humanita a hladká zdvorilosť musia sa omdleté utiahnuť, keď grobian von vyrukuje. Grobianstvo zaujme všade silnú posíciu, grobianstvo vyháňa z hostincov hostov, z domu ženu, alebo aj muža, obecenstvo z úradných kancelárii, preto aj pod Bachovým systémom pošty menovali „Höflichkeits Anstalten“, „zdvorilé ústavy“, lebo keď sa kto pýtal na listy, vyhodili ho von. Mne sa to tiež prihodilo. Teda grobian má všade šťastie, všade panuje, všade vládne, či to už papulou, či cepami, či pästou.

2. Grobianstvo je ale aj čnosťou, lebo ono je pravda, oblečena v grobovitom vrecovom plátne, ono je istý druh úprimnosti, ktorá žiadnej výchovy nemala, lebo grobian sa nedá pod hladkou maskou ukryť, grobian nie je farizej, on ukáže názorne svojho hranatého, drzého, rozježeného, pazurovitého ducha tak, aký je on vnútri, on nekefuje ľudí s axamitovou kefou ako farizej a podlizač, ale drôtenou a dlážkovou. Grobian jedná statočne tak, ako „buroň“ alebo „byvol“, ktorý už zďaleka ukazuje a rihtuje svoje rohy, a bučí a mumle, teda vopred oznamuje, aby sa ho chránili, čo môže, aby utekalo, a toto je zaiste čnosť statočnosti, lebo dáva času pred nebezpečenstvom sa utiahnuť a kožu si zachrániť. Otvorený nepriateľ je vždy milší, ako potajomný, lstivý priateľ. Pred prvým sa môžeš prichystať sa brániť, varovať, utiahnuť, — pred lstivým, potajomným, zákerným priateľom ale nie. Keď jastráb a krahulec z vysoka prehliada ku-

riatka, vtedy sliepka-matka svojim hlasom upozorňuje na nešťastie sveje kuriatka, ktoré sa hneď utiahvu. Hladká, fajnová, na kanapách sediaci kočka, alebo farizejská, šelmovského pohľadu liška so svojim politickým, tichým držaním, nič zlého netušiaci vtáča alebo kuriatko odrazu v tichosti napadne a o život privedie a zožerie a toto zaiste nie je čnosť, volakoho nenadále, od zadku, potajomne napadnúť, ubiť, ohovárať, keď nie je prítomný a meno dobré mu zožrať, a potom hladkým sa ukiazať. Grobian ukiaže, čo v srdci cíti, vyjavi pravdu, čo v srdci nosí, celý vnútorný stav ducha svojho zjaví, bárs je to aj s cepami, alebo iným divým spôsobom, on ukiaže že je grobian, že je kyjom. Farizej, podlizač, falošný priateľ ten zase ukiaže, čo v srdci není, a toto není čnosť, ktorú má grobian.

3. Reč grobianstva je „pohlavok“, alebo keď sa páči „oflinok“. Kráľovná anglická Alžbeta svojou panenskou ručičkou vypohlavkovala obľúbeného Essexu, a algirský Dey mocnár vyoflinkoval francúzskeho veľvyslancu. Turecký sultán podobne svojich ministrov, svoju maličkosť vypohlavkoval profesor počtovedy, kolko ráz som k tabuli pristúpil, a toho istého môjho profesora zase jeden grófsky vychovavateľ; teda jeden kúsok historie sveta je pripojený k pohlavku!

Pohlavok je manifestacia a oznam grobianstva! Inštinkt, pud pohlavkov je namáhanie s nejakým predmetom do užších potykov prísť, obyčajne vždy dľa ústneho podania s lícom a z čiastky aj s uchom aspoň tu sa manifestuje na tejto pôde pohlavok, on je ešte ten jediný „výraz“ spoločnej reči, ktorá pred vystavením veže babylonskej spojovala, a tento výraz ešte aj podnes všetky národy, každé nárečie, každý stav ľudí rozumie, reč pohlavková je opravdovým volapükom medzi rečiami, je on najrozumiteľnejšou rečou; sú ľudia, ktorí žiadnu inú reč nevyprávajú, všetko s pohlavkom odpovedajú, a sú ľudia, ktorí bohužiaľ žiadnu inú reč nerozumia, ako reč pohlavkovú. Keď dobrý oflinok dostanú, až vtedy chápu. V tejto reči sa dorozumie Talian s Nemcom, Slovák s Angličanom atď.

(Dokončenie nasleduje.)

»Poznaj seba samého!«

Tak hovorí Pittakus:

„Poznaj seba samého!“

A aj čistú pravdu má

Dľa rozumu zdravého.

Lebo čo ti osoží,
Synu, poznať koho bár,
Keď nevieš sám o sebe?
Jaký by to hospodár
Bol, ktorý by dobre znal
Statky a polozenie
Iných ľudí, v svojom
Stave ale nič nevie? —
Rozvažuj ty, koľko chceš
O iného dlžobe:
Jestli svoju nezplatiš,
Zostaneš len v chudobe.
Vysmievaj ty iného
Bár jako, že nevie nič:
S tým sa múdрым nestaneš,
Čo budeš aj kráľovič.
Šlachaj nešfachetnosti
Bližneho bár jak žiaľno:
Jestli sa sám nekajáš,
Všetko ti je to darmo.
Len tak teda synku môj,
Hviezdu spásy svej spatriš:
Vlastnú chybu poznajúc,
Tedaž ju aj napraviš.

K.

Rozlúštenie.

V jednom kruhu takté zvolal Skočko Peter:
„Kto by mi z vás vedel povedať v náhlosti,
S jakým kľúčom možno otvorí hársktoré
Dvere? no toho bych už uznal z vďačnosti
Za hrozne múdreho muža v celom sbore.“ —
V tom sa ozve zrazu jeden starý Héber:
„Ó neni tak ľahko odpovedať na to;
Hľa ja poviem: nuž ten kľúč je veru — zlato.“

K.

Štyridsať-ročné jubileum nášho bývalého a nebohého učiteľa na Kikuli pri Dlhej, po revolúcii uhorskej.

(Dokončenie.)

Plat síce výborný nebol, ktorý Bezloja fahal, nuž ale v komposessorátskej dedine organista dostane všetko, len riadny plat nie. Z kassy komposessorátskej mal platu 30 strieborných, predtým to bývalo v šajnových, teda „fokozatos“ povýšenie platu, ktorý plat organistovi páni komposessori pri kolede skoro vždy už predbežne na šantale obohrali. Každé hofierske dieťa dávalo kurivo jednu viazaničku slamy, zemanské boly vymenené, za to sa organista po večierkoch mohol zohrievať u pánov komposessorov pri karotkách. Po „kantácii“ mohol slobodne chodiť s Betlehemom na Tri krále. Na Gregora mohol vyberať vajcia na bál pre školské deti, k čomu sa aj páni komposessori vo väčšom počte na tie vajcia síšli. Štola bola „libera“ — slobodná, nemusel žiaden dať, a komposessori tým menej. To oni vyna-

hradili pri zabíjačke, ku ktorým na hurky povolaný býval aj organista Bezloja. Jestli ale začal sa po šlajfiarsky dožúvať, dišputovať o „štole libere“, vyhodili ho obyčajne von, jeden mu raz aj misu zobráčkej kaše do chrbta hodil, keď spomenul štolu od pochovaného dieťaťa. A jestli ktoré dieťa zemanské opovážil sa na svoje koleno natiahnuť, a po pol tucte mu na zadček vypaľovať, aby lepšie rávalo, k čomu on aj vždy štolu svoju slobodnú prirátal, no až vtedy dostal on kantáciu od zemaniek, keď išiel na poludnie alebo na večer zazvoniť. (Obyčaj táto v zemanských dedinách až podnes kde tu trvá.) So všetkých strán sa hlas urodzených paní ozýval: „Ty lajdák moravský, ty príšlec, ty šlajfiar, ty hladoš, ty lajpúch, ty lump, ty trhan, oči ti vyparíme, keď prídeš na kantáciu!“ Každá podľa svojho žargona, ako ktorá vedela, dľa toho, či bola urodzená, či tekinteteš, alebo vitizló a osvietená. Čím vyšší titul, tým vyššie vykrikovanie.

Skolských cisárskych inšpektorov vtedy nebolo, ako včul, a ani nemal kde ísť, keď platu nedostal, alebo že mu nadávajú, dostal odpoveď: keď nemôžete vyžiť, chodte preč, a keď sa vám nelúbi nadávanie, nemusíte tu byť!

Keď by fárar nebol organistu Bezloja kedy-tedy na sadlé mlieko invitoval, bol by tak vyschol, ako jeho žena, ktorú doktor ohováral, že málo krvi má, a to od hladu, a že veru medzi komposessorátom nevydrží. Bezloja vidiac, že takto ani účinkovať, ani vyžiť nemôže, ba že mu komposessorátske deti aj úrodu každý rok s husami vypasú, zapakoval svoje háby do šnup-tichla, ľahký prišiel, ľahký cheel aj odisť, nečného času sa odobral od kľučky dverí školských a otrčil chrbát patronom a komposessorom, a tak sa ponáhlal, že sa až na Horniakoch u nás pri Kikule v Dlhej zastavil, kde išiel za učiteľa konkurrovať. Rychtár práve v tých časoch u Eliaša usporadovával záležitosti obecné pri sklenke a múdrej hlave; konkurs bol chytro skončený, sľúbilo sa od každého školníka po 2 zlaté, 25 detí, to je 50 zlatých, pekná summa, väčšia nežli u škohlošov komposessorátských. A k tomu každé dieťa aj dve polienka dreva, aj tu mohol ísť po kantácii tiež s Betlehemom, a v čas obračiek zemiakových mohol slobodne s vrecom chodiť. Kontrakt sa nepisal, vtedy boli statočnejší ľudia, len sa u Eliaša potvrdil, učiteľ ubečeloval úrad, čo si Eliaš dobre zapamätal. Prvé predstavenie učiteľa Bezloja zlý dojem spravilo na pána farára, fialkový a napuchlý ako oharok a vypukaný nos, a odutá siná tvár Bezlojova, a ústne svedectvo od zemanov, lebo písané nebolo, keď zutekal, nie priam odporúčaly nového učiteľa. „Hneď som myslel, že ste museli viac rokov medzi zemanmi účinkovať — hovoril pán farár — lebo ste si doniesli za zásluhy „lila orden“. No však on tu pri zemiakoch obelie!“

Nový učiteľ dobre učil, boli s ním spokojní, len plat zase nemohol riadne dostávať, a tak nemal čo jesť. Keď začal inkassovať, tu sa mu hneď vyhovárali: pán učiteľko, až na Jána donesiem, keď chlapi pošlú

zo sveta, druhý kričal, že až keď kravu predá na Jakuba, tretí že až na Annu, štvrtý až na kysuckú púť, iní na Michala, zase na Ondreja a tak ďalej . . .

Učiteľ zunoval už odvolávanie sa na každého skoro svätého, ktorý je v kalendári, a bál sa, že inkassacia by celý rok takto trvala, nariadil jednu spoločnú inkassáciu platu nie po jednom svätom, ale odrazu na Všetech svätých, kedy sa aj polienka mali donášať! Medzitým žena jeho od biedy zomrela. Okolo Všetech svätých doniesli mu síce polienka, nuž ale nevedel, čo s nimi robiť, či zuby špárať, alebo na sirky do fabriky predať, pretože nemali zákonitú hrúbku. Ale inkassacia platu zase ťažko išla, učiteľ nadarmo chodil s lajstrom, výhovoriek bolo zase, jeden ho odložil až k veľkej noci, druhí mu nadali, že čo ho už toľko čert bere, však zaplatíme, keď budeme mať, včul nemáme a ani nedáme, — načo ste si prežrali u Eliaša, kričal tretí, — ten si už vybral od nás za to, čo ste tam pili.

Vidiac, že veru on platu nedostane, len pomocou Eliašovou, viac s lajstrom nechodil, ale plat svoj vždy u Eliaša prepil, a tento ho vedel pokojne sebe sinkasovať; a odtedy čo viac platu nepýtal, v pokoji žil s občanmi mnohé roky.

Po uplynutých 40. rokoch zaslávil Bezloja jubileum svojho 40-ročného učiteľstva u Eliaša, lebo školského bytu nebolo. Prednejší z obce brali účasť na tejto slávnosti: rychtár, boženici, podrychtár, spolu i hrobár a zvonár, armeckí a mnohí bratia z mokrej štvrte. Eliaš nestačil nosiť slabého vo fľašiach s vysokým krkom bočianskym, všade dobrý rozmar, dobrá vôľa, ba aj chuf do bitky. Bezloja vyniesol prípitok: „Ctený úrad a obec! Príslovie staropohanské hovorí: Koho bohovia nenávidia, toho spraví za učiteľa. Toto príslovie platí i podnes . . .“ Tu ho ale pretrhol rychtár, tušil, že Bezloja bude žiadať odrazu aj pensiu, aj kvinkvennium, ako na Morave učiteľia dávno mali. „Nech žije náš učiteľ!“ ozvalo sa všetko. Učiteľ ale len nadrážal pensiu, ktorá by mu patrila, a počal sa dožúvať. Slabé ale vždy viac podpaľovalo, až sa konečne bitka strhla a všeobecné vyhadzovanie. Bezloju vyhodili von, že však už je čas, aby išiel na pokoj do pensie na Moravu, vlnu ovčiu krampľovať, a takého učiteľa, ktorý korheľuje, nepotrebujeme! Armeckí a boženici chytili Bezloja, a keby Eliaš sa medzi nich nebol hodil, zaiste by bol Bezloja z pensie prvú rátu na chrbát dostal kvitirovanú. Nočného času sa odobral preč, ako prepelička, na vandry, hľadať šťastie zase v zemanských dedinách a v kompositorátoch. Ponevác ale zemanskí „hadnadi“ ho znali, proboval na sedliackych dedinách vo Farkašine, vo Vartašure atď. konkurovať nepodarilo sa mu, lebo nemal žiadneho svella, mal obyčaj len v noci zutekať a svedectvá si zabudol pýtať. Odišiel preč z Uhorska na Moravu do repy, kde ho mnohí Dlhovanci aj videli.

Očitý svedok maľoval na bačovisku

Janko Chorlavý
od Kikuly.

CHÝRNÍK.

Syn gréckeho kráľa Mikuláš v tom najkratšom čase má si vziať černoorskú kňažnu Xeniu.

† **Biskup Pavel Palásty** zomrel v Ostrihome v 74. roku veku svojho. Pochovaný bol 27. septembra. Veľké vlohy, v práci prekonaný blahodarný život, obetivavosť a písomné diela zvečnili jeho pamiatku. O. v. d. m. p.

Virilisti v aradskej stolici. Je ich skoro 3000. Najviac dane platí gr. Fridrich Wenkheim, potom predseda snemovne veľmožov gr. T. Károlyi.

Veľkolepý dar. Vdova kalifornského bohača Stanforda poručila celý svoj majetok 3,8000.000 dollárov universite v Bland-Stanforde, ktorú bol jej manžel založil. Poručenie podmienené je tým, že k universitnému študiu majú byť pripustené i ženské s potrebnou vzdelanosťou.

Virilisti. V beregskej stolici medzi 156 virilistami je 54 židov; v ungskej stolici medzi 48 virilistami je 35 židov, v Munkáči medzi 87 virilistami je 53 židov. No a kde je Nové Mesto a Vrbové?

Socha Ludvika Kossutha v Čongráde. Mešťanstvo mesta Čongrád postavilo Ludvikovi Kossuthovi peknú sochu, ktorú dňa 24. sept. v nedelu slávnostne odhalili. Na slávnosti zúčastnil sa aj Františ Kossuth, predseda neodvislej strany.

Čudný podnotár. Pensionovaný správca železničnej písárne obžaloval u polície bývalého podnotára Štefana Somogyiho, že sa mu vlámal do bytu. Tak Somogyi, jako i jeho dvaja súdruhovia soznali svoj ohavný kúsok.

Opatera proti besnote. Minister vnútra upravil na právomocnosti nariadenie, aby uhryznutých ľudí hneď posielali do ústavu Pasteurovského a bez toho, že by vyčkaly na výsledok preskúmania zvierafa, ktoré uhryzlo. Minister dáva na vedomie i to, že štepenie dľa mienky krajinskej zdravotnej rady nemá žiadnych škodlivých následkov na uhryznutého človeka ani vtedy, keby bol býval i nebesným zvieratom uhryznutý.

Vyzdvihnutý je notár aradskej obce Nadej, Julo Čukay. Narobil dlžoby, pokradol peniaze, falšoval zmenky. Všetky hnutelnosti jeho sú už popredané.

Virilisti v Liptove. Táto stolica má 80 virilistov, medzi ktorými je 33 židov a 47 kresťanov. Zpomedzi 47 kresťanov je veľkostatkárov (a zemanov) 22, kupcov a priemyselníkov 17, pravotárov, farárov a štátnych úradníkov 8. Ponevác Liptov má 76.850 obyvateľov, z ktorých len 3137 sú židia, dľa proporcie malo by byť výborníkov kresťanských 77, židovských ale len 3. Tak sa časy menia! Najviacej dane platiaci je Adolf Haas 1378 zl. 91 kr. Jakub Klein 1193 zl. 75 kr., ostatný Armin Roth so 183 zl. 85 krajiarmi.

Krajinský snem zahájený bol 28. septembra. Čo a aká práca sa bude konať, to s časom na čas budeme sdeľovať. Teraz zpočiatku nenie žiadnej takej zvláštnej práce.

Vysoký vek. Pri Belgorode v Kurskej gubernii zomrel nedávno stariec, ktorý dosiahol 140 rokov. Narodil sa v Charkove, bol tri razy ženatý a zomrel ako vdovec. Bol síce už temer slepý, ale svieži.

20.000 korún daroval Jeho veličenstvo tým nešťastným chudákovi, ktorí teraz v septembri v Uhorsku škodu utrpeli následkom povodne. Jeho veličenstvo čo starostlivý otec vždy pamätá na svojich poddaných v šťastí i nešťastí.

Ako Nemci stavajú vojenské pomníky. V Prusku tohoto roku nastavali tolko vojenských pomníkov, že svet žasol nad tolkou vlasteneckou ohetivosťou Prusíakov. Konečne ľudia prišli i tomu na stopu; tu jeden taký príklad: Posledne zase dohotovili jeden taký pomník, ale nebolo ešte groša naň. Predseda pomníkového výboru, rozumie sa „Landrath“ — ako u nás hlavný zupan — rozposlal vlastenecký obežník na vlastenecké obecnosť svojho okresu, v ktorom vyzýva všetkých, čo majú aspoň 300 mariek ročného dôchodku alebo vyše, aby opetovali na pomník toľkú summu, ktorá zodpovedá desiatym percentom štátnej dane, a aby ju behom štrnásť dní doposlali pokladníkovi pomníkového výboru. Každý zámožný občan dostal také vyzvanie úradne, a bolo v ňom jasne udané: Vaša daň obnáša toľko a toľko, príde vám teda toľko a toľko platiť na pomník. — Čo mal robiť zámožný občan? Poslal, aby mal pokoj a aby neupadol do podozrenia z nevlastenectva.

Žandár — lúpežníkom. Žandár Molnár János v noci vkradol sa do príbytku krémára Eduarda Huga v Lajta-Sv.-Mikuláši a najprv spiaceho muža a potom jeho ženu chcel zahlušiť. Ale sa mu vraždy nepodarilo a teraz je v rukách spravodlivosti. Na šťastie rany, ktoré zadal krémárovi a jeho žene, nie sú smrteľné. Vyznal, že ich chcel zavraždiť, aby sa mohol zmocniť ich peňazí, ktoré videl u nich, keď mu krémár 20 zl. požičiaval. Je v podozrení, že okradol aj tischanskú poštu o 804 zl. 28 kr.

Zase jeden hazafik. Missi György, notár nadabský (aradská stolica) povyzdvihoval peniaze na domy úbohých občanov a peniaze premrhal. Mnohým dal poodpisovať poisťienky, maďarsky vystavené, že prijali peniaze od neho. Tak by bol istotne celú obec znivočil, ale na šťastie slúžny prišiel na stopu jeho manipulácii, vyzdvihol kmiňa z úradu a oznámil trestnému súdu.

Bankár vo väzení. Z Berlína oznamujú: Bankára Arendta pre mnohé klamstvá chcela polícia zatknúť. Prv než ho však odvieďli na policajný úrad, obžalovanému bankárovi prekutali byt, pri čom Arendt schytil jednu britvu a chcel si ju vraziť do srdca. Ale policajti zavčasu ho prekazili v samovražde a Arendt ranil sa len nepatrne. Odvieďli ho do nemocnice väzňov.

Ako ďaleko počuť hrom? Dľa počtu sekund, ktoré uplynuli medzi zablýsknutím a hromom, možno pri-

bližne vypočítať, ako ďaleko je miesto blesku od pozorovateľa. Počet sekund násobi sa 340, lebo zvuk vykoná za sekundu 340 metrov. Uzlynie-li na príklad medzi zablýsknutím a hromom 10 sekund, obnáša vzdialenosť 3400 metrov.

Pomsta Dreyfusistu. Istý zvelebovateľ Dreyfusa in Grosswardein strašne sa hneval na francúzskych generálov, nenovite na generála Merciera, že na svoju vojenskú česť vyznali, že je Dreyfus zradca. Keď Dreyfusa znovu vyhlásili za vinného, poslal generálovi Mercierovi balík s obsahom „Nákrčník z konôp“, a aby generál vedel, na čo je to, pripojil i listok, v ktorom mu odporúča, aby sa obesil. Nuž generál zaiste nevyplní túto jeho žiadosť, ale utvorí si mienku o kultúre Judeo-maďarov.

Nešťastie na železnici Vojenský vlak, vezúci mužstvo pešieho pluku č. 14 do Linzu, za stanicou St. Veit vrazil do rušňa. Traja železničiarci a 5. vojaci utrpeli ľahšie úrazy.

Pivo na celom svete. Podľa anglickej štatistiky varí sa ročne na celom svete 17.700.000.000 litrov piva. Z toho pripadá na Nemecko 5.000.000.000 litrov, na Angliu 4.790.000.000, na Spojené Štáty Severnej Ameriky 3.200.000.000, na Rak.-Uhorsko 1.350.000.000 litrov. Belgia varí a spotrebuje ročne 1.050.000.000 litrov, Francúzsko a Rusko 400.000 litrov.

Ako udržať ružové puky. Odstrihni najzralsie puky nožnicami so stopkou asi na 3'. Konec stopky zamaž pečatným voskom a zakrúť každý puk osobitne do čistého, suchého papiera. Tak dajú sa puky dlho udržať. Ak chceš aby ti puk v zime kvitol, odrež pečatným voskom zamazaný kus stopky a vlož puk do slanej vody. Na druhý deň sa kvet otvorí a vonia, ako svieži.

Štrbské pleso je jedno z najväčších prírodných krás našich Tatier. Jedna anglická spoločnosť, ktorá minulé leto pri Štrbskom plese strávila, ponúkala jeden million zlatých terajšiemu majiteľovi Jozefovi Szentiványimu, ale Szentiványi odmietol nabídku. Angličania zamýšľali tu postaviť svetový kúpeľ a na vrchy, ktoré sa vypínajú nad plesom a síce na Soli-ko, Gerlachovský štít ako aj na Kriváň chceli vystaviť zubokolesovú železnicu.

Žandárom preklatý. Vo Vysokej (trenčianska stol.) odohral sa tieto dni krvavý prípad. Tamejší mládenec Andrej Ulčák chcel sa zpod vojenskej služby vymotať, zmizol z obce a od toho času skrýval sa na okolí. Nedávno ho však videli okolo obce túlať, dozvedeli sa o tom aj žandári, a hneď sa vybrali hľadať Ulčáka. I chytili ho, ale to nešlo tak ľahko, lebo úskok oboril sa na žandárov a bránil sa ako mohol. Konečne jeden zo žandárov bodákom mu zadal ťažkú ranu do spodnej časti tela. Raneného odviezli do Vysokej, kde teraz so smrťou zápasí.

Noví tajní radcovia. Ministri Alexander Hege dš dr. Alexander Plósz vymenovaní sú za skutočných atajných radcov.

1. oktobra čili vo sviatok najsv. Ruženca pôjdu Slováci z kostola sv. Jozefa v Budapešti na púť ku kaplnke Kamennej P. Marie v sprievode duchovného a hudby ráno o pol 7 hodine. V tej kaplnke bude sv. omša, kázeň a litanie, po ktorých sa domov pojde. — Spevár Vincenc Jonec.

Luccheni, vrah cisárovnej a kráľovnej Alžbety, zije úplne odlúčeno. Zo zdravotných ohľadov má dovolené každodenne prechádzať sa za hodinu po dvore. S inými väzňami nesmie sa schodiť, ani s nimi chodiť do kostola a do školy. Vedľa jeho izbičky nachodí sa druhá pre strážnika, ktorý vedie dozor dňom-nocou. Osloví nesmie, ani nemôže nikoho, len tu i tu toho strážnika a direktora. Pracuje dosť nezručne. Teraz robí skatule z pappy. Dali mu aj čižmy vyhotoviť, ale tú prácu vykonal veľmi zle. Žiada si často knihy a časopisy čítať, ale to nie mu je dovolené. Spytuje sa tiež, či ľudia ešte o ňom niečo hovoria, ale na to nedostáva odpovede. Nenavštevuje ho nik, len spovedník a direktor. O svojom ohavnom skutku nehovorí nikdy, ani nepreukazuje žiadnu ľútosť. Za najväčší trest považuje, že nemôže sa s nikým shovárať.

V Belohrade následkom útoku na Milána učineného odsúdili na smrť Knezeviča a Tajčiša. Odsúdili na 20 ročné väzenie 11 obžalovaných, medzi ktorými je dekan Ďurič. Jedného na 9 r. ôsmich na 5 rokov väzenie. Pašič obsiahol omilostenie.

Stopäťročný veterán. Vo Wohlgaste (v Nemecku) zomrel tieto dni jedon stopäťročný veterán, istý A. W. Schmidt. On bol posledný z tých mnohých, ktorí chytili zbraň za slobodu proti Napoleonovi I. Schmidt i v posledných rokoch života svojho veľmi sa zaujímal o všetky udalosti menovite ho veľmi zaujímal čítať také udalosti, kde cisár Vilhelm II. hral zástoj. Dal si prečítať z novín každú cisárovu reč a šedivý starček vždy stojačky počúval reč až do konca. Cisár mu bol všetkým! Celé obyvateľstvo oplakalo smrť starého veterána, lebo nebolo v obci človeka, ktorého by nebol Schmidt osobne poznal. Keď nedávno svätil svoje 105.,tedy posledné narodeniny potkala ho veľká radosť: cisár Vilhelm II. mu vo vlastnoručne písanom liste blahoželel a poslal mu i svoju drahokamy ozdobenú fotografiu. Radosť starika bole nekonečná. — Pred tromi rokami dozvedel sa, že ešte piati žijú z tých Nemcov, ktorí s ním bojovali proti Napoleonovi, vtedy takto zvolal: „Ešte piati? No tak ich musím prežiť, lebo ja chcem byť posledným!“ A vôľa jeho splnila sa.

Na smrť utrápená deva. 12 ročné dievča gazdy Jána Tencera v temešskej obci Niczkýfalva v chotári tromi postavačmi hovädskými na smrť bolo utrápené, tak že ho polomrtvé doviezli domov. Tí zverski ohavníci už v chládku sedia.

Nové objavenie v Afrike. V Petrohrade vychodiaci časopis „Ruskij Invalid“ píše: Bulatovič kapitán pri cárskej garde, ktorý súčasť sa vo výprave abissínskej a južno-stredno-afrikánskej, pochodil také kraje, po

ktorých ešte nechodila noha Európana. Na západnom pobreží rieky Omo objavil jedno pohorie tiahnúce sa od severu na juh v diaľke viac sto verst. O tomto pohorí geografi posiaľ ani nevedeli, že jestvuje. Ačkoľvek už skúmali tento kraj, medzi 7. stupňom severnej šírky a Rudolfovým jazerom, ďalej medzi riekou Omo a Nilom rozprestierajúci sa priestor bol posiaľ neznámy. Bulatovič previedol hviezdárske zúčnanie, zhotovil presnú mappu svojej cesty a ustálil geografickú polohu mnohých miest. Cár Mikuláš na Bulatovičovú prosbu dovolil, aby objaviteľ novoobjavené africké pohorie nazval „Pohorím cára Mikuláša II.“ Pohorie leží medzi 8,20' severnej šírky a 36 30' východnej dĺžky.

Svojho syna obesil v Albertfalve zámožný gazda Ján Nagy. Pre čosi preč poslal svojho deväťročného syna Janka, ktorý jakosi dlho sa nevracal domov, čo do takého hnevu donieslo náruživého otca, že chlapca obesil, ponač sa ale šnórka odtrhla, remeň upotrebil k tomu cieľu. Hrozný krik robil od jedu, aj chlapec veľmi bedákal. Susedia to počuli, sbehli sa. Nafakaný zverský otec utiekol do Budapešti, kde sa skryl; polícia ho ale vyhľadala. Teraz hovorí, že to v opilom stave urobil. Susedia ale tvrdia, že celkom triezvy bol. Snáď ho len príkladne vyplatia bez peňazí.

Vražda v Polnej. Žid vrah Hülsner počul, že je už postavená šibenica, veľmi sanalakal. V tej nádeji, že uprimným sosnaním zločina zachráni svoj život, vyznal, že tú devu on zabil i s dvoma kamarátmi. — Kutenberskí porotci tlačovú pravotu zavesia na krky tým židovsko-liberálnym časopisom, ktoré ich tak hanily preto, že žida Hülsnera na smrť odsúdili.

150 socialistov je chytené. Socialisti v Budapešti 27. sept. demonštrovali na Andrassyovej ceste, a síce s veľkým hukom a krikom. Polícia chcela poriadok spraviť. 150 socialistov sa jej sprotivilo, následkom čoho týchto pochytila.

Liberálny lekár. Mladý lekár dr. Vilem Berényi chcel sa morfiomom usmrtiť, čo ale chytro sa zbadalo, zanesený bol do nemocnice milosrdných v Budíne, kde protíliek ho vzkriesil. Nechcel povedať, prečo sa chcel života zbaviť.

Zdravý vidiek. Na vidieku baraňanskej obce Meček v matrikárskom okrese hirdiskom v troch obciach nebolo smrtného pádu od 16. mája do 7. septembra.

Zlatá baňa baróna Desidera Banffyho. V stolici Maroš-Torda, v chotári obce Göde-Mesterháza objavili novú zlatú baňu. V bani, ktorá leží nč statku hlavného dvormajstra baróna Desidera Bánffyho, od júna robia, a posiaľ vykopali mnoho kristalisovaného zlata a krem toho veľkú zásobu mede.

„Preč od Rima!“ Veľkogermánska akcia Schönererova, ako on sám oznamuje, mala ten výsledok, že prihlásilo sa mu dohromady 3800 nasledovníkov, ale i z týchto mnohí svoje prestúpenie odvolali. A Schönerer, ako známo, dúfal do 1. apríla t. r. dosiahnuť počet 10.000.

Veľa vlkov je v Dolnom Uhorsku, zvlášte v temešskej stolici je ich moc.

Zmizol notár obce Esterháza, Aladár Kaiser.

10.000 psov. Podľa predpisov pre uniformovaných officierov pri manévroch v Nemecku musel si každý officier a vojenský lekár zaopatriť po páre hnedo-červených rukavičiek zo psej kože. Následkom toho nastala po Nemecku všeobecná honba na úbohých psov, a ponač keď koža prostredného psa sotva stačí na štyri páry rukavíc, zabili tam vyše 10.000 psov.

— **Čo najvrelšie odporúčame** elektro-magnetickú hviezdu alebo križ R. B. nr. 86967, ktoré sa v tom najkratšom čase tak chýrečnými staly. Čo sa účinku tohoto uzdravujúceho prostriedka týče, dnes sme v tom položení nasledovné vďačochinenie uverejniť: Ctený Pán Müller! Nemôžem zameškať, aby som vám svoje najúprimnejšie vďaky nevyslovil za ten elektro-magnetický križ, ktorý ste mi poslali proti mojej šesteročnej boľosti v nohe a privalu krve. Celkom som uzdravený. Každému odporúčam tento stroj. Podivne účinkuje. Prosím vás pošlite mi ešte jeden aparát pre dobrého priateľa, ktorého tá istá nemoc trápi. S úctou Ján Veress v Tenke.

S dnešným číslom „Krestana“ posielame poštovú poukážku všetkým tým, ktorí sú dlžní predplatní za „Krestana“. Kto behom krátkeho času predplatok nepošle, tomu zastavíme doposielanie časopisu.

Vyzvanie.

Pod menom „**Naša Nádej**“ začal vychádzať mesačník prev. Sviatosti Oltárnej pred tromi rokmi. To je už dobrý znak, že on prežil úplné tri roky. Sviatosť Oltárna je tým najvážnejším tajemstvom nášho náboženstva, ona je prameňom všetkých milostí; a pred mnohí ľudia katolícki nepoznali, a slušne si nevážili túto prevelebnú sviatosť. Aby sa tedy výborné vlastnosti odhaľovali, aby sa táto sviatosť slušnej všímavosti a vážnosti tešila, k tomu cieľu sme založili tieto sošity, ktoré sú i pre spolky večitej poklony potrebné. Predplatná cena na celý rok je 1 zl. Jeden sošit tedy ani 9 krajiarov nestojí. Na tom budeme, aby tieto sošity ešte zaujímavejšie boli, aby takým spôsobom nielen starí čitatelia uspokojení, ale aj noví predplatitelia získaní boli. Prosíme hlbokoctené čitateľské obecenstvo o štedrú podporu, bez ktorej by márna bola naša práca.

S úctou

Redaktor a nakladateľ „**Našej Nádeje**.“

DOPISY.

Z NITRY, 20. sept. 1899.

Preslávnny Pán Doktor!

Veľkú slavnosť mal vzdelávajúci a p. mocný spoločnosť rim. kath. murárov v Nitre 17. sept. v ktorý deň sa posvätila jeho zástava. Čo hostia prišli sem gróf Ján Zichy a jeho manželka rod. Margareta Zichy, ktorá je matkou zástavy. Už v predošlý deň, čili v sobotu sa robily prípravy. Na železničnom nádraží kanonik Jesenský a 50 družic čakalo grófsky pár.

Na druhý deň na mestskom dome bolo paradné shromaždenie, po ktorom sa šlo do mníškeho kostola, kde po slávnostnej omši Koloman Smida maďarsky a slovensky kázal. Všetky oči sa kúpaly v slzách.

Po odbavení obrádov šlo sa do spolkovvej miestnosti, kde pozdravená bola grófka. Aj obraz Smidu bol odhalený.

U predsedy bol obed, kde okrem grófskeho páru viac svetských a cirkevných dôstojníkov bolo prítomné.

Ľudová zábava vystala pre neprijemné počasie, miesto nej bola tanečná zábava. **Ktosi.**

MURÁŇHUTA, 1. sept. 1899.

Dôstojný Pán Doktor!

Srdečne prosím: by ste ráčili tento môj dopis v Kresfanovi uverejniť.

Od dávna upí, stoná celý Maďarság v fažkom, krutom, tyranskom jarme, otroctve liberálno-tatarskom. Rád by toto tyranské jarmo so seba shrnúť, rád by sa z tohoto hnusného otroctva vyslobodil. — Čo sa to namudrujú, čo sa to rečí i v parlamente, i mimo parlamentu, i verejne i privátne nahovori o tom, jakoby Maďarság, poľahne ľud v ňom bydlaci, toto fažké tyranské, liberálno tatarské jarmo so sije svojej svrhnuť a z tohoto hnusného otroctva vyslobodiť sa mohol. Avšak všetko rečenie, všetko namáhanie je a bude márne, daromné, dokúd onen famósny, zkazonosný system Tisov, vlastne to system zednársky liberálno-tatarsky panoval bude. Tento zkazonosný system treba najprv odstrániť, zničiť; len potom, keď tento famósny, zkazonosný system bude celkom zničený tak, že po ňom ani chýru, ani slýchu nezostane, — len potom Maďarság, ľud z tohoto tyranského žido-zednárskeho jarma, z tohoto hnusného zednárskeho otroctva vyslobodený bude, ale prv nie; do toho času ani pomyslenia na vyslobodenie.

A či viete, v čom záleží ten famósny, zlopovestný, zkazonosný system židovsko-zednársky, liberálno-tatarský? Nevie, či by to kto z et. čitateľov uhádnul. Sotva. Nuž poviem vám to ja. Slyšte! Ten famósny, zlopovestný zkazonosný system židovsko-zednársky liberálno-tatarský záleží v tomto slove: „*Antiklerikalismus*“ (Vid. Juden und Katholiken in Österreich-Ungarn. Aus dem Französischen. Trier. Verlag der Paulinus Druckerei. 1896. pag. 200). — Dokúd ktorákoľvek vláda tohoto systému sa pridržať, a do života uvádzať, usku-

točovať chceť bude, do toho času tu v Madarorságu dobre nebude, ani byť nemôže, do toho času bude Madarorság, ľud vždy upieť, stenáť, vzdycháť v tyranskom jarne, v hnusnom otroctve zednárskeho liberálno-tatárskeho. — *Antiklerikalismus* je frenetický, zúrivy, zbesilý nepriateľ Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve; on chce zničiť katolicismus. Antiklerikalismus je tolko, čo Antikatolicismus. Je to, čo je aj zednarismus. Je to satanský cieľ. A toto je posledný cieľ zednárskeho liberálno-tatárskeho systému. A beda prebeda Madarorságu, keby sa zednárom, liberálnym tatárom podarilo tento satanský cieľ dosiahnuť. Zaspievali by Madarorságu „De profundis“ a „Requiescat!“ a na jeho mohyle tancovali by v divokých orgiach — tanečný kankán.

A preda, Bohužiaľ! kolki sú u nás — je ich infinitus numerus — i laici i kňazi Judáši, ktorí so zednárskeho liberálno-tatárskeho perepuťou, sberbou satanášovou za jeden remeň fahajú, na jej stránku kortešujú, na jej stránku ablegátov do snemu volia a tým také ten famóсны, zlopestný, zkazonosný systém zednárskeho liberálno-tatárskeho schvaľujú a ho udržiavajú pomáhajú na zkázu a záhubu kresťanstva, katolíctva, ľudu a vlasti. A títo zlorečení, kliatbou Božou ztížení hnusní Judáši, títo podliacki žoldnieri, paholci, otroci židovskí pri tom ešte tú bezočivú drzosť majú, že sa nestydia chvastať, že sú oni vraj, tiež dobrí kresťania. katolíci, kňazi, vlastenci, hazafici; no na také vaše kresťanstvo, katolíctvo, kňazstvo, vlastenectvo, hazafictvo s odpuštením — nachrákať Pfuj na vás hnusných, kliatbou Božou ztížených Judášov, hnusných podliackých otrokov! Pfuj! Hanba, večná hanba a potupa vám!

Kto si tedy žiadaš a chceš, aby Madarorság, ľud z fažkého, krutého tyranského zednárskeho liberálno-tatárskeho jerma a otroctva vyslobodený bol, a tak aby nám v Madarorságu ešte dobre byť a o Madarorságu ešte platíť mohlo to latinské porekadlo: *Extra Hungariam non est vita et si est vita non esbita*,“ tedy nefahaj za jeden remeň s prekliatou, kliatbou Božou ztíženou, zednárskeho liberálno-tatárskeho hávedou, sberbou to satanášovou. Pri volbách nedávaj im tvoje votum, nevoľ ich do snemu. Nevoľ ani Antiklerikálov úhlavných to nepriateľov katolicizmu; nevoľ do snemu zednárov, liberálnych tatárov, lebo to sú všetci zaprisahani nepriatelia Pána a Boho nášho Ježiša Krista a jeho svätej cirkve; ale voľ si osvedčených kresťansko-katolíckych s telom i s dušou Pánu a Bohu nášmu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi oddaných mužov. Týmto činom dokážeš, osvedčíš sa byť i dobrým kresťanom katolíkom, i dobrým vlastencom. — Preč tedy so zednárskeho, liberálno-tatárskeho systemom! Abcúg! Pereat! Ať zhynie na veky! — Nech žije kresťansko-katolícky system! Sláva mu! Sláva tiež i všetkým verným udatným, zmužilým, neohrozeným bojovníkom kresťansko-katolíckeho systemu! Sláva!

Ondrej Rojko, vyslužilý farár.

Z ČACHTIC, 25. sept.

Dôstojný Pán Redaktor!

Nedávno bol od nás uverejnený v Kresťane jeden obratne složený dopis, a bárs sa od tej doby tu nič zvláštneho neprihodilo, preda chytám pero, abych aj ja vám napísal pár riadkov. September bol pre nás veľmi zlý. Zamokaly oheračky, zmokli aj tí ľudia, ktorí bez dáždника po ulici sa motali. Tento rok bol neskodným pre nás. Úroda sa lepšie podarila, jako istému židovi tanec, ktorého nohy pismene x byly podobné. Naša kasa, ktorá má medzi predpojatými ľuďmi dost neprajníkov, ešte vždy jestvuje a kvitne, čo sa môže nášmu vrele milovanému a vysoko váženému pánu dekanovi dakovať, ktorý s prikladnou vytrvanlivosťou sa usiluje zdvihnúť ľud nielen v mravnom ale aj v hmotnom ohľade. Náš pán notár je dobrý chlebový človek. Jeho predchodca bol celý osvietený pán proti nemu. Nuž ale pýcha pred úpad, teraz sa už slabej budúcnosti môže úfať. — Bojime sa nových výdavkov. Totižho mnohí sú v reštancii s porciou, následkom čoho v takej robote je buben, že každú chvíľu sa bojíme, že sa pukne, v ktorom páde by sme naozaj výdavky mali, lebo by sme si nový museli kúpiť: Takých zvláštnych novín vám nemôžem písať. Kde nenie, tam nehľadať, hlúpy rozum nehádať. Keď vás čo krajana milovaného pozdravujem, zostávam váš úprimný čiteľ

Michal Pytel.

Hospodarstvo.

Sadme ovocné stromy.

Na našich horných stranách bohužiaľ ešte vždy je mnoho takých vrškov, vrchov, dolín, v ktorých krome zeliny zhola nič sa nerodí. Hľa veľ máme príležitosť tiež ľahkým spôsobom vysadiť a tak užitočnými učiť. V Czegléde v školke Ladislava Ungváryho 1—2—3 ročné fajnové jablonočné, hruškové, slivkové a čerešňové štepy sú k dostaniu, dľa mocnosti štepy za 2, 5, 7, 10 a 15 kr. jeden kúsek. Tieto štepy Ungváry preto tak ľacno predáva teraz, lebo tablu vyprázníť musí, v ktorej tiež sadené sú. Trebárs sú tieto štepy ľacné, ale preto také stromy sa z nich vychovať môžu, jako aj z tých, ktoré 2 ba aj 3 razy drahsie byly. Na ukážku hotový je aj poslať niekoľko kúskov. Tieto štepy každý jedon je poznačený menom, že z jakej sorty je. Ungváryho školku naším predplatiteľom na horných stranách čistým svedomím odporúčame. Použime teda túto príležitosť, a dajme si z tých ľacných a fajnových stromov istotne doniesť. Kto hneď zpočiatku oktobra bude písať Ungvárymu o štepy, tomu ich Ungváry pošle počiatkom novembra, kedy pre sadenie stromov je o mnoho istejšie, jako na jar, lebo stromčeky už cez zimu popúšťajú korene, najmä keď je zima ľahodná, a na jar celou silou ženú také stromčeky. Teda čím skorej objednajme si ich, aby sme sa neskoro pre ne nehlásili.

—a.

ODKAZY REDAKCIE.

Vrele prosíme čtených spolupracovateľov a dopisovateľov „KRESŤAN“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Rukopisy nedávame nazpät' a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Ján Žilincan. Vašich 85 halierov sme odovzdali písárni, lebo ste nenapísali, na jaký cieľ ste ich poslali. — **K. F.** Či neviete, že „v každom mieste v každú dobu — slúži nám čnosť na ozdobu. — **Jozef Kr.** 1 zl. na chlieb chudobných poslaný sme odovzdali na patričné miesto. — **Stefan Havrišiak v Košiciach.** Neodpísali ste, na čo ste poslali tých 6 zl, a jaké slovenské sošity žiadate. — **Andrej Kubiratz vo Filsite.** Nevieame, na čo ste nám poslali tých 6 mariek? Peniaze na chlieb sv. Antona aj my odovzdáme na patričné miesto. — **H. S.** To nenie celkom tak. Viete, dobrá je psovi mucha, keď ju len onúhá. — **Michal Cachtican.** Vy ste sa pýtali, kedy je sviňa dobre vykrmenená? Nuž keď sa na chvoste vrtí. — **Ján Utrápený.** Ja sa tomu nedivím, lebo veď do chudobného každý musí zavadiť. — **V. T. v Topolčanoch.** Vy ste v tom liste chceli dokázať, že ste vtipným mužom. No uhádnite toto, čo je to: Isiel do hory, nemal sekery, odľal dubček, ako palček; spravil z neho dve korytá, dve kopytá, ševčovský stolec a šidla koniec? Alebo kde chlieb načínajú? (нѣтъ оу арѣ) — **O. R.** Spravili sme tie kroky bez chodenia. — **T. T. vincúr.** My to neveríme, že komu čo súdeno, aj mu je súreno. Keď vaša žena nevie opatance robiť, prečítajte jej, čo nasledujú: Pšeno sa dá variť a keď vrie, hádzu sa doň trhané halušky. Keď je to na husto zvarené, vysype sa na kastról, na ktorom je už cibuľa usmažená, a zamieša sa. Je to čudná vec, že aj kuchárske vedomosti žiadate od redaktora, ktorý jest vie, variť ale sa nikdy neučil. — **O. L.** To by človek ani jest nesmel, lebo sa mu brada kníše. Kto také veci nemôže vystať, nech si sadne **Bývalý služný v Hontiansku.** Vašu zprávu sme nemohli uverejniť, lebo duch Bánffyovský až tak kypel z nej. A vôbec v takom smere sa nepíše do našich novin, ktoré nie liberálov, lež kresťanov zastávajú. Opravdivý snád vyhovie vašej žiadosti. — **Michal K. v Barci.** Tých 100 výtiskov z diela „Kr. Devy“ sme vám už poslali. — **Herský ľudák rychtár v Čistkovciach.** Teší nás, že sa vám tak dobre páčilo to podolské ľudové shromaždenie. Nech Boh verných kresťanov žehná. — **R. J. v Č. S.** rozumom najšampv treba pohnúť. — **P. R.** Ani o dva roky nespravíme tie kroky.

Knížná polica.

Listy Adiny 167 strán. Cena 1 zl. Predplatitelia Našej Nádeje ho dostanú za 65 krajciarov v Tlačiarňi Sv. Gerharda v Budapešti (VIII. Práter u. 44.). Soslovenčil dr. *Jozef N. Janda*, dipl. profesor a kaplán v Budapešti. — **Svätý Anton Paduanský.** 32 strán. Cena 10 kr. Dostať v Tlačiarňi sv.

Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-utca 44.). — **Priprava ku sv. spovedi a sv. prijímaniu** Toto asi 23 strán obsahujúce dielko stojí broš. 10 kr. Soslovenčil ho dr. *Jozef N. Janda*. Dostať ho v Tlačiarňi sv. Gerharda (Budapešť, VIII., Práter-u. 44.). Vrele ho odporúčame. — **Kresťanské devy.** Tento výborný sošit soslovenčil a vydal dr. *Jozef Janda* v Budapešti (Maria-Teréziatér 9.). 16 strán s obrázkom. Cena 3 kr. Veľmi vrele odporúčame, 100 výtiskov 2 zl. 50 kr., 200 výtiskov stojí 4 zl. 80 kr. Druhé vydanie. — **Moje srdco také, a tvoje je aké.** Cena 4 kr. Vydala Tlačiareň Sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter u. 44.). — **Tót-Magyar Beszéd- és Értelemgyakorlatok** (vezérkönyv tanítók számára). Irta *Medriczky Kornél*. Cena 80 kr. Dostať u pôvovcu v Lužnej (v Liptove), alebo v Tlačiarňi sv. Gerharda v Budapešti (VIII., Práter-u. 44.). Vrele odporúčame. — **Slovenský divadelný ochotník X. sv.** (prvý obed v manželstve). Cena 35 kr. — **Dobré knihy V.** sošit. Cena 12 kr. Obidve tieto diela dostať vo Sv. Martine v Knihtlač. učast. spolku. — **Magyar Biztosítási Évkönyv** II. ročník. Spracovali: dr. Róth, Szűcs, Farkas, dr. Kondor, Müllhoffer, dr. Virágh, Török, Bein; cena 1 zl. 50. Dostať v hocťorom knihkupectve. Nákladom „A Biztosítási és Közgazdasági Lapok szerkesztősége“ (Bp. VI. Aradi u. 40.).

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (zito) banátske 08.35—08.85. Od Tisy 08.05—08.60. — Od Pešti 08.30—08.85. — Zadunajské 08.35—08.45.
Raž 6.45—6.65.
Jačmeň na krmenie 6.00—6.20. — Do pálenice 5.70—5.90. — Na pivo 6.60—7.00.
Oves 5.40—5.50.
Kukurica 5.05—5.25.

2. Múka.

	0	1	2	3	4	5	6	7
	14.40	13.80	13.20	12.60	12.00	11.40	10.80	09.50
				7½	8			
				7.80	5.80			

Otruby fajnové 4.20, grobovité 4.30.

3. **Strovy.** Veľká biela fízula 7.70 — Malá 7.75
Hrach 11.00—13. Pšeno 04.7—5.00 Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 30—32 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 36—40 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 70 kr. — Sliedka 80 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená bus 2.50. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telce.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kilogram.

Masť a slanina. Sviňská v sudoch 50—51 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 46—47 zl.

FILIÁLKA
BANKY ,Tatra‘

v Senici.

Prijíma vklady na zúrokovanie.

Najväčšia bezpečnosť! Banka Tatra má svojho kapitálu

1.600.000 korún.

Dáva požičky na zmenky a hypotéky.

Lacný úrok.

Zmieň a cudzie peniaze, dolláre, ruble marky a franky

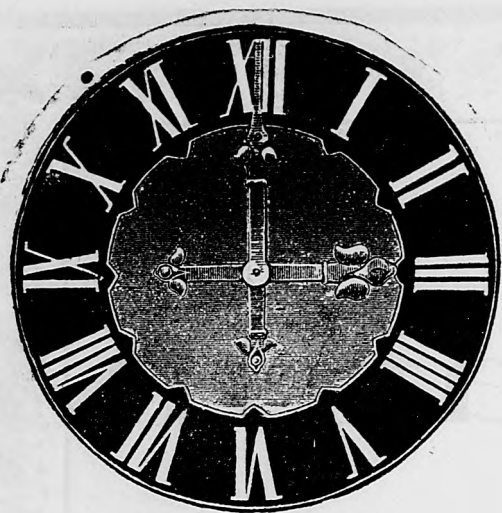
čo najlepšie.

Prijíma splátky do Ameriky,
kto chceš do Ameriky poslať peniaze,

choď do banky Tatry v Senici.

Kupuje a predáva strižky a štátne papiere.

**Filiálka
Banky ,Tatra‘
v SENICI.**

Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.

Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej dobre stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod nafhovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou škryňou chránené. Vnútrinachodí sa pokazovacia tabuľka, ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo váži ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.

Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám hotujem a na patričné miesto dovážam.

Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie za ľavnú cenu a pri úplnej garancii podujímam.

V Baňskej-Bystřici, roku 1899.

Michael Stollmann, hodinár.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž a či hviezda

R. B. N. 86968
uzdravuje a roz-
veseluje, za čo
dobre stojíme, pri
lámkach, záduchu,
bezsnivosti, huča-

srdca, boľeniu hlavy, epílepsii, závratu a iným cho-
robám nervov. I 20-ročné choroby boli už takým
spôsobom odstránené.

niu ucha, ischli,
zlom slychu, ner-
vosite, nechuti po
jiedle, boľeniu zu-
bov, bľadosti, mi-
gréne, klopaniu

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme
ctené obecenstvo, že môj apparát nemá sa pomýliť
s apparátom Voltu, ktorý na základe svojej ne-
užitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je
zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická
hviezda a či kríž nr. 86967 na základe svojej vy-
meranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odpo-
rúčané. Ten chorý človek, ktorý by týmto prostried-
kom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät
dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť,
prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 2 zl., ktorý je len pre
deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 3 zl. Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobierkou alebo
s vopredným poslaním penazi rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,
Budapest. V, Kálmán-utca 19 M. sz.

slok.

Ohn.

Pravá „Franck'ova“ prísada ku káve

bez obrazu

je akosti ďaleko lepšej,
chuti príjemnejšej,
spotreby výdatnejšej

ako každý balík náhradkový

s „obrazom“. —

Kupujte preto vo vlastnom záujme len

pravú „Franck'ovu“ prísadu ku káve

„bez obrazu“

v drevených truhličkách alebo v balíkoch!

D. X 2618 Mi 9 II.

J. W. L.